

TİM Tarım
kurulu

TARIM BÜLTENİ

ARALIK 2025

İçindekiler

1. SEKTÖREL İHRACAT VERİLERİ (1000\$).....	3
2. TİM TARIM KURULU ÇALIŞMALARI.....	4
2.1. Dünya Türk Kahvesi Günü Etkinliği.....	4
2.2. GATE Projesi Toplantısı.....	5
3. MEVZUAT DÜZENLEMELERİ.....	6
3.1. Sözleşmeli Üretim Kapsamı Düzenlendi.....	6
3.2. Bitki Koruma Ürünlerinin Satışında Elektronik B-Reçete Takip Sistemi Zorunlu Oldu.....	6
3.3. Hayvancılık İşletmelerinde Damızlık Amacıyla Kullanılacak Hayvanlara İlişkin Usul Ve Esaslar Düzenlendi.....	7
3.4. Yeşil Mercimek ve Yulaf İthalatında Gümrük Vergileri Düşürüldü.....	7
3.5. Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuğunda İdari Para Cezaları 2026 Yılı İçin Güncellendi.....	8
3.6. Hal Hakem Heyeti Parasal Sınırları 2026 Yılı İçin Yeniden Belirlendi.....	8
3.7. Hububat, Baklagiller ve Yağlı Tohumlarda Lisanslı Depoculuk Depolama Süresi Değişti.....	9
3.8. Filistin Menşeli Bazı Ürünlerde Tarife Kontenjanları Güncellendi.....	9
3.9. Çiftçilere Sağlanacak Desteklere İlişkin Usul ve Esaslar Yeniden Belirlendi.....	10
3.10. TARSİM Tarafından 2026'da Teminat Altına Alınacak Ürün ve Riskler Belirlendi.....	11
3.11. Kırsal Kalkınma Desteklerine İlişkin Usul ve Esaslar Belirlendi.....	11
4. DÜNYADAN TARIM HABERLERİ.....	12
4.1. Avrupa'da Çiftçilerin Tepkisi Brüksel'de Gündem Oldu.....	12
4.2. AB-Mercosur Ticaret Anlaşmasında Tarım Engeli: İmza Ocak Ayına Kaldı.....	13
4.3. Güney Amerika Tahılı Yükselişte: Çin, ABD Gerginliğinde Arjantin'den Buğday Tedarikine Başladı.....	14
4.4. Sri Lanka'da Ditwah Kasırgası Tarımsal Üretimi Vurdu.....	14
4.5. Dünya Bankasından Fas Tarımına İklim Odaklı Destek.....	15
5. AYIN DEĞERLENDİRMESİ: Kahve Kültürü Nereden Geliyor?.....	16
6. SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ.....	18

SEKTÖREL İHRACAT VERİLERİ (1000\$)

Sektör	Aralık 2024	Aralık 2025	Değişim (%)
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.125.970	1.207.514	7,2
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	708.363	737.174	4,1
Yaş Meyve ve Sebze	349.164	621.508	78,0
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	348.907	446.904	28,1
Fındık ve Mamulleri	285.245	249.028	-12,7
Meyve Sebze Mamulleri	247.057	240.897	-2,5
Kuru Meyve ve Mamulleri	177.793	168.888	-5,0
Tütün	90.529	100.850	11,4
Zeytin ve Zeytinyağı	70.996	43.077	-39,3
Süs Bitkileri ve Mamulleri	13.807	14.356	4,0

2. TİM TARIM KURULU ÇALIŞMALARI

2.1. Dünya Türk Kahvesi Günü Etkinliği

TİM Tarım Kurulu olarak, Dünya Türk Kahvesi Günü kapsamında Meclisimiz ev sahipliğinde İstişare Toplantısı ve Tadım Etkinliği gerçekleştirildi. Etkinlik; TİM Tarım Kurulu Başkanımız Melisa Tokgöz Mutlu'nun yanı sıra İHBİR Başkanı Kazım Taycı, Türk Tarımsal Diplomasi Grubu üyeleri, sektörün önde gelen marka temsilcileri, akademisyenler, şefler ve gastronomi basını temsilcilerinin katılımıyla düzenlendi.

Program kapsamında gerçekleştirilen istişare toplantısında; Türk kahvesinin tarihsel ve kültürel değeri, uluslararası tanıtımı, markalaşma süreci ve ihracat potansiyeli ele alınırken, kamu, özel sektör ve akademi iş birliğinin önemi vurgulandı. Katılımcıların görüş ve katkılarıyla, Türk kahvesinin küresel gastronomi sahnesindeki konumunun güçlendirilmesine yönelik değerlendirmelerde bulunuldu.

Gün boyunca devam eden tadım ve tanıtım etkinliği kapsamında ise fuaye alanında Türk kahvesi ikramı ile birlikte lokum ve geleneksel lezzetler sunuldu. Etkinlik, Türk kahvesinin sürdürülebilir üretimi ve tanıtımına yönelik farkındalığın artırılmasına katkı sağladı.

2.2. GATE Projesi Toplantısı

Gıda ve Tarım İhracatındaki Teknik Engellerin Aşılması (GATE) Projesi Toplantısı, Meclisimiz ev sahipliğinde; T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürümüz Mehmet Ali Kılıçkaya, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürümüz Ferhat Çolak, TiM Tarım Kurulu Başkanımız Melisa Tokgöz Mutlu ile TiM Tarım Kurulu Üyelerimizin katılımıyla gerçekleştirildi.

TiM Tarım Kurulu iş birliğinde düzenlenen toplantıda; Ticaret Bakanlığımız ve Tarım ve Orman Bakanlığımızın katkılarıyla, Türkiye'nin tarım ve gıda ihracatında karşılaşılan teknik engellerin tespiti ve bu engellerin aşılmasına yönelik çözüm önerileri ele alındı. Ayrıca, uluslararası mevzuat ve standartlara uyum, ihracat süreçlerinin kolaylaştırılması ve Türk tarım ve gıda ürünlerinin küresel pazarlardaki rekabet gücünün artırılmasına yönelik atılabilecek adımlar hakkında kapsamlı değerlendirmelerde bulunuldu.

3. MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

3.1. Sözleşmeli Üretim Kapsamı Düzenlendi

Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile sözleşmeli üretim kapsamına ilişkin düzenlemeler yapıldı.

Buna göre üretim sözleşmesinin nüsha teslim süresi uzatıldı. Düzenlenen sözleşmenin bir nüshası üreticide, biri alıcıda bırakılmak kaydıyla üçüncüsü imzalanmasını müteakip 30 iş günü içinde üreticinin kayıtlı olduğu Tarım ve Orman Bakanlığı il veya ilçe müdürlüğüne teslim edilebilecek.

Tiftik, sözleşmeli üretim kapsamına alındı. Bu ürünün alım satımında sözleşme süresinin 6 aydan az, 1 yıldan fazla olamayacağı kararlaştırıldı. Üretici, yaptığı üretim faaliyetine göre Bakanlıktan onaylı su ürünleri yetiştiricilik belgesine veya balıkçı gemileri için su ürünleri ruhsat tezkeresine sahip olacak. Sözleşmeye konu ürün, yetiştiricilik belgesine sahip üretim tesisinde yetiştirilecek veya balıkçı gemileri için su ürünleri ruhsat tezkeresine sahip olan gemiyle avlanacak.

Benzer şekilde su ürünleri avcılığı, sözleşmeli üretim kapsamına alındı. Tarım sigortaları kapsamında sigortalanamayan ve üretim varlığı olan balıkçı gemileri gibi durumlar için diğer sigortaların kabul edilebilmesi sağlandı.

3.2. Bitki Koruma Ürünlerinin Satışında Elektronik B-Reçete Takip Sistemi Zorunlu Oldu

Bitki Koruma Ürünlerinin Uygulanması ve Denetimine İlişkin Yönetmelik ile üreticiler tarafından satın alınarak uygulanan bitki koruma ürünü ve ilaçlar ile ürün hasat bilgilerinin Tarım ve Orman Bakanlığınca elektronik ortamda oluşturulan sisteme kaydedilerek izlenmesi zorunlu hale getirildi.

Buna göre bitkisel ürünlerin depolanarak muhafaza edildiği alanlar ile gıda işletmelerinde zararlı organizmalara karşı kullanılacak bitki koruma ürünlerinin uygulanmasına yönelik iş ve işlemler yönetmelik kapsamına alındı.

Bitki koruma ürünlerinin reçetelendirilmesine yönelik iş ve işlemleri içeren bölümler Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik'e eklenerek, bu yönetmelikten çıkarıldı.

Profesyonel uygulayıcıların yanında çalışacak kişiler için "yardımcı uygulayıcıyla" yetkilendirme yapılmasına imkan verildi. Bitki koruma ürünlerinin uygulanmasında sadece Bakanlıkça izin verilecek konular ve şartlarda insansız hava aracı kullanılabilecek.

Yönetmelik yayımı tarihinden otuz gün sonra yürürlüğe girmektedir. Pilot uygulama yapılmayan illerde bu Yönetmelik hükümleri 1/7/2026 tarihine kadar uygulanmayacak.

3.3. Hayvancılık İşletmelerinde Damızlık Amacıyla Kullanılacak Hayvanlara İlişkin Usul Ve Esaslar Düzenlendi

Tabii Tohumlama Boğalarına Dair Tebliğ ile damızlık hayvancılık işletmelerinde tabii tohumlamada kullanılacak damızlık sığır cinsi erkek hayvanlar için Tarım ve Orman il müdürlüğünden izin alınması gerekecek.

Tebliğle damızlık hayvan yetiştiriciliği yapılan işletmelerde tabii tohumlama amaçlı kullanılacak damızlık sığır cinsi boğalara (manda dahil) izin verilmesine ve bu boğaların kontrolü ile tabii tohumlamada kullanılmak üzere ithalatı yapılacak damızlık sığır cinsi boğalarda (manda dahil) aranan teknik ve verim şartlarına dair usul ve esaslar tespit edildi.

Hayvanların tanımlanması, tescili ve izlenmesine ilişkin mevzuata uygun kulak küpesi bulunmayan boğalar tabii tohumlama boğası olarak kullanılamayacak.

Tabii tohumlama adayı boğaların TÜRKVET sistemi ile Bakanlık ıslah sistemlerine kayıtlı olması gerekecek.

Tebliğ kapsamında yaptırılacak tüm test ve analiz masrafları tabii tohumlama boğasının sahibi olan kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından karşılanacak. Bakanlık tarafından gerek görülmesi halinde ilave test ve analizler istenebilecek.

Tabii tohumlama boğasının kesimi, ölümü veya satılması durumu sahibi tarafından en geç 15 gün içerisinde il müdürlüğüne bildirilecek.

Tebliğ kapsamında belirtilen tüm test ve analizler, veteriner teşhis ve analiz laboratuvarları mevzuatı doğrultusunda, Bakanlık tarafından belirlenen ve onay verilen resmi laboratuvarlarda, Bakanlıkça belirlenen test metotlarına göre yaptırılacak.

Tebliğde ithal edilecek boğalarda aranan şartlar, sağlık kriterleri, aşılama ve gerekli izinlere ilişkin detaylar da yer alıyor.

3.4. Yeşil Mercimek ve Yulaf İthalatında Gümrük Vergileri Düşürüldü

İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 10660) ile yeşil mercimek ve yulaf ithalatına ilişkin gümrük vergileri yeniden düzenlendi.

Yeşil mercimeğin gümrük vergisi yüzde 19,3'ten yüzde 10'a indirilirken, yulafta yüzde 130 olan gümrük vergisi yüzde 30'a düşürüldü. Bu oranlar, 30 Nisan 2026'ya kadar uygulanacak.

3.5. Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuğunda İdari Para Cezaları 2026 Yılı İçin Güncellendi

5300 Sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununun 34'üncü Maddesine Göre 2026 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ ile idari para cezaları 2025 yılı için yeniden değerlendirme oranı olarak tespit edilen yüzde 25,49 oranında artırılarak yeniden belirlendi.

3.6. Hal Hakem Heyeti Parasal Sınırları 2026 Yılı İçin Yeniden Belirlendi

5957 Sayılı Sebze Ve Meyveler İle Yeterli Arz Ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 10 Uncu Maddesinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ ile taraflar arasındaki uyuşmazlıklarda hal hakem heyetlerine başvuru için esas alınan parasal sınırlar yeniden değerlendirme oranı olarak tespit edilen %25,49 oranında artırılarak güncellendi.

Yeni limitler şu şekildedir:

1.113.108,48 Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda hal hakem heyetlerine başvuru zorunlu olacak. Bu uyuşmazlıklarda heyetin vereceği kararlar ilam hükmünde (kesinleşmiş mahkeme kararı gibi) icra edilebilecek.

1.113.108,48 Türk Lirası ve üzerindeki uyuşmazlıklarda ise hal hakem heyetlerinin vereceği kararlar, asliye ticaret mahkemelerinde delil olarak sunulabilecek.

3.7. Hububat, Baklagiller ve Yağlı Tohumlarda Lisanslı Depoculuk Depolama Süresi Değişti

Hububat, Baklagiller Ve Yağlı Tohumlar Lisanslı Depo Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile hububat, baklagiller ve yağlı tohumların lisanslı depolarda azami kalış süreleri yeniden düzenlendi.

Tebliğle, bu ürünlerin hasat döneminden itibaren lisanslı depolarda depolanabileceği azami süre 24 ay olarak belirlendi. Uygulama kapsamında, 24 aylık yeni süre sınırı 2026 yılı hasat dönemi itibarıyla depolara teslim edilen ürünler için geçerli olacak. 2026 yılı hasat dönemi öncesinde depolara teslim edilmiş olan ürünlerde ise eski süreler korunacak; buna göre azami depolama süresi Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ürünleri için 36 ay, diğer mudi ürünleri için ise 18 ay olarak uygulanmaya devam edecek.

3.8. Filistin Menşeli Bazı Ürünlerde Tarife Kontenjanları Güncellendi

Filistin Devleti Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 10779) ve Tebliğ ile Filistin menşeli yoğurt, peynir, hurma ve zeytin gibi birçok temel gıda ürününün ithalatında gümrük vergileri kaldırılırken, tarife kontenjanları yeniden düzenlendi. Düzenleme kapsamında, Filistin menşeli belirli ürünler için tarife kontenjanı açıldı.

Söz konusu tarife kontenjanları; yoğurt, peynir, domates, hurma, çilek, kuskus, tatlı bisküviler ve zeytin gibi ürünleri kapsıyor. Karar doğrultusunda, bazı Filistin menşeli ürünlerde gümrük vergileri kaldırılırken, bazı ürünler için ise ek mali yükümlülük uygulanması öngörüldü.

Ayrıca, Filistin menşeli ürünlerin ithalatında uygulanan ek gümrük vergileri de bu kapsamda yeniden düzenlendi.

3.9. Çiftçilere Sağlanacak Desteklere İlişkin Usul ve Esaslar Yeniden Belirlendi

2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere Ödeme Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2024/39)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2025/42) ile Türkiye'de bitkisel üretimi artırmak ve üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkıda bulunmak amacıyla çiftçilere sağlanacak desteklere ilişkin usul ve esaslar yeniden belirlendi.

Tebliğe göre, temel, planlı üretim, üretimi geliştirme ve biyolojik veya biyoteknik mücadele desteği destekleme tutarı, destek katsayı değeri ile destek katsayısının çarpımı sonucu elde edilecek. Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği konuya dair Cumhurbaşkanı Kararında belirtilen tutar esas alınarak hesaplanacak.

İlgili üretim yılında, planlama kapsamındaki ürünleri belirlenen havzalarda üreten çiftçilere Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS), Örtü Altı Kayıt Sistemi (ÖKS) ve Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi'ne (KOBÜKS) kayıtlı tarım arazisi dikkate alınarak Cumhurbaşkanı Kararında belirlenen kategorilere göre hesaplanan tutar üzerinden destek ödenecek.

Planlı üretim desteğinde çiftçi adına düzenlenmiş, yurt içinde üretilip sertifikalandırılmış tohumla ait sertifikanın tarih ve numarası yazılı olan tohum satış faturası istenecek. Fatura tarihi itibarıyla sertifika bir yılını doldurmuş ise fatura tarihinden önce alınmış geçerli "tohumluk analiz raporu" talep edilecek.

Zeytin üreticilerinin zeytin sineğine karşı biyoteknik mücadelede ruhsatlı olan feromon artı tuzak desteğinden yararlanabilmeleri için bireysel olarak en az 40 dekar zeytinlik alanda biyoteknik mücadele yaptığını beyan etmeleri gerekiyordu. Yeni düzenlemeye göre bu alan 20 dekara düşürüldü.

Tebliğ ile münavebe uygulama kuralları da yeniden düzenlendi. Sulu tarım arazilerinde dörtlü münavebe uygulanmasında mısır (dane/silaj), patates, şeker pancarı, domates ve havuç ürünleri 4 üretim yılında art arda gelmemek şartıyla en fazla iki defa ekilebilecek.

3.10. TARSİM Tarafından 2026'da Teminat Altına Alınacak Ürün ve Riskler Belirlendi

Tarım Sigortaları Havuzu Tarafından 2026 Yılında Kapsama Alınacak Riskler, Ürünler ve Bölgeler ile Prim Desteği Oranlarına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 10801) ile Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı üreticiler için TARSİM kapsamında uygulanan, bitkisel ürünler için dolu ana riskiyle birlikte fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel ve su baskını ve kara, hava, deniz taşıtının çarpma riskleriyle tarla ürünlerinde, sebzelerde ve çilekte yaban domuzu ve geyik zararı, pamukta hasat döneminde miktar kaybına yol açan yağmur zararı, ayçiçeğinde kuş zararı ek riskleri dolu paketine dahil edildi.

3.11. Kırsal Kalkınma Desteklerine İlişkin Usul ve Esaslar Belirlendi

Kırsal Kalkınma Desteklerine İlişkin Karar (Karar Sayısı:10802) ile mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi ve kırsalda alternatif gelir kaynaklarından yeni teknolojilere kadar üreticilerin etkinliğinin artırılmasına yönelik usul ve esaslar belli oldu.

Karara göre 1 Ocak 2026 ila 31 Aralık 2026 tarihleri arasında bu alanlarda gerçekleştirilecek yatırımlara, hibeye esas proje tutarının %50'si ile %70'i arasında değişen oranlarda hibe desteği sağlanacak.

Hibe oranları ile hibeye esas proje tutarı limitleri de Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından çıkarılacak tebliğler ile belirlenecek.

Bununla birlikte, sağlanacak hibelerde tarımsal amaçlı örgütler ile kadın ve genç girişimcilere öncelik verilecek. Ayrıca sağlanacak toplam hibe tutarının %20'lik bölümü de kadın ve genç girişimcilere kullanılacak.

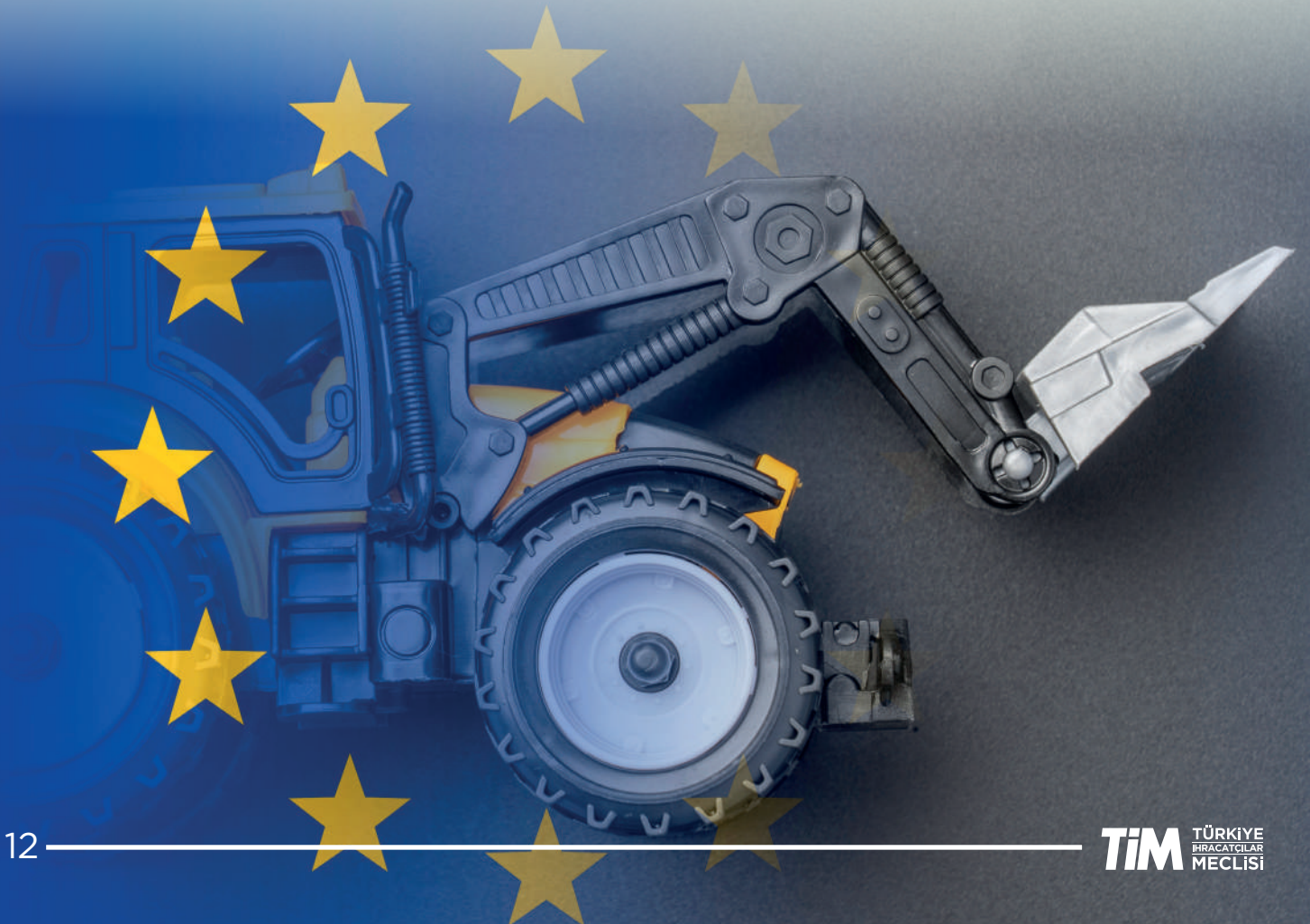
4. DÜNYADAN TARIM HABERLERİ

4.1. Avrupa'da Çiftçilerin Tepkisi Brüksel'de Gündem Oldu

Avrupa Birliği'nin (AB) tarım politikaları ile Güney Amerika ülkeleriyle (Mercosur) imzalanması planlanan serbest ticaret anlaşmasına yönelik endişelerini dile getiren binlerce çiftçi, geçtiğimiz günlerde Belçika'nın başkenti Brüksel'de bir araya geldi. Traktörleriyle şehir merkezine gelen üreticiler, Avrupa kurumlarının bulunduğu bölgede dikkat çekici bir protesto gerçekleştirdi.

Gösteriler sırasında bazı çiftçiler barikatları aşmaya çalışırken, güvenlik güçleri de kalabalığı kontrol altına almak için müdahalede bulundu. Protestoların odağında, Mercosur anlaşmasının AB standartlarına uymayan daha düşük maliyetli ithal ürünlerin önünü açabileceği ve bunun yerli üreticiler üzerinde baskı yaratacağı yönündeki kaygılar yer aldı. Çiftçiler; artan üretim maliyetleri, düşen ürün fiyatları ve çevresel düzenlemelerin kendilerini zorladığını belirterek, tarım politikalarının yeniden değerlendirilmesi çağrısında bulundu. Gösteriler boyunca "Çiftçi yoksa gıda da yok" sloganı öne çıktı.

Eylemlerin ardından Brüksel sokaklarında protestonun izleri görülürken, tarım sektöründe AB yönetimine yönelik memnuniyetsizliğin arttığı ve benzer tepkilerin farklı Avrupa ülkelerinde de gündeme gelebileceği ifade ediliyor.

4.2. AB-Mercosur Ticaret Anlaşmasında Tarım Engeli: İmza Ocak Ayına Kaldı

Avrupa Birliği ile Güney Amerika ortak pazarı Mercosur arasında yirmi yılı aşkın süredir devam eden serbest ticaret müzakerelerinde kritik bir dönemece girildi. Brezilya'da düzenlenen son zirvede imzalanması beklenen tarihi anlaşma, Avrupa kanadından gelen sert itirazlar ve yükselen çiftçi protestoları nedeniyle Ocak ayına ertelendi. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, üye devletlerin liderlerine yaptığı bilgilendirmede, anlaşmanın mevcut haliyle yeterli siyasi desteği bulamadığını ve nihai imza süreci için takvimin 2025 yılının başına kaydırıldığını belirtti.

Bu erteleme kararının arkasında, özellikle Avrupa'daki tarım üreticilerinin yaşadığı derin kaygılar ve bu kaygıların siyasi yansımaları yatıyor. Fransa'nın başını çektiği ve son dönemde İtalya ile Polonya'nın da destek verdiği muhalefet bloğu, Güney Amerika'dan gelecek ucuz sığır eti, tavuk, şeker ve balın Avrupa iç pazarındaki dengeyi bozacağını savunuyor. Avrupalı çiftçiler, AB'nin sıkı çevre ve sağlık standartlarına tabi olmayan ithal ürünlerin haksız rekabet yaratmasından ve kendi üretim kapasitelerini tehdit etmesinden endişe duyuyor.

4.3. Güney Amerika Tahılı Yükselişte: Çin, ABD Gerginliğinde Arjantin'den Buğday Tedarikine Başladı

Arjantin'in rekor buğday hasadı ve devlet başkanı Javier Milei'nin tarım ihracat vergilerinde yaptığı önemli indirim, Çin'in on yıllardır ilk kez Arjantin buğdayı satın almasını sağladı ve küresel tahıl piyasasında dikkatleri Güney Amerika'ya çevirdi.

Çin, son yirmi yılı aşkın süredir ilk kez Arjantin buğdayı ithal ederek küresel tedarik zincirinde önemli bir çeşitlendirme adımı attı. Çin devleti iştiraki COFCO International, Arjantin'in Parana Nehri üzerindeki Timbues terminalinde buğday yüklemesine başladı. Bu sevkiyat, 1990'lardan bu yana Pekin'e giden ilk Arjantin buğdayı kargosu olarak kaydedildi. Bu tarihi anlaşma, Arjantin'deki neredeyse kusursuz büyüme mevsiminin etkisiyle ülkenin rekor düzeyde buğday hasadı yaptığı bir döneme denk geldi. Elde edilen yüksek verim sayesinde Arjantin buğdayı, küresel piyasada en ucuz seçenekler arasında yer alıyor.

Arjantin buğdayının rekabet gücü, yeni göreve gelen liberal Cumhurbaşkanı Javier Milei'nin tarım sektörüne yönelik attığı adımlarla daha da güçlendi. Milei, ihracatı teşvik etmek amacıyla 12 Aralık'ta tarım ürünlerindeki ihracat vergilerini düşürme kararı aldı. Bu karar kapsamında, buğday üzerindeki ihracat vergisi yüzde 2 puan indirimle %7,5'e çekildi. Hükümet harcamalarını finanse etmek amacıyla uzun yıllardır kullanılan bu vergileri, başkanın gelecekte tamamen kaldırma sözü vermesi, sektördeki ihracatçıların umutlarını artırdı.

4.4. Sri Lanka'da Ditwah Kasırgası Tarımsal Üretimi Vurdu

Güney Asya'nın önemli tarım üreticilerinden Sri Lanka, Kasım ayında ülkeyi etkisi altına alan Ditwah Kasırgası'nın yarattığı devasa tahribatla mücadele ediyor. Yaklaşık 1,8 milyon çiftçi ailesini doğrudan etkileyen felaket, ülkenin en temel gıda maddesi olan pirinç başta olmak üzere sebze ve mısır üretim alanlarında büyük bir yıkıma yol açtı. Birleşmiş Milletler ve yerel hükümet verilerine göre, 535 bin hektarlık ekili alan sel suları altında kalırken, 120 bin hektardan fazla tarım arazisi tamamen çamur ve kumla kaplanarak üretim dışı kaldı. Özellikle ana ekim sezonunun başında yakalanan çiftçiler, tarlalarını temizleyip yeniden ekim yapmaya çalışsalar da takvimin gecikmesi nedeniyle düşük rekolte riskiyle karşı karşıya bulunuyor.

Kasırganın tarımsal altyapıya verdiği zarar ise toparlanma sürecini daha da zorlaştırıyor. Bölgedeki 480'den fazla barajın ve yaklaşık 2 bin sulama kanalının tahrip olması, tarlaların su tahliyesini ve yeniden sulanmasını imkansız hale getiriyor. Üreticiler bir yandan tarlalarını balçıktan arındırmaya çalışırken, diğer yandan artan borç yükü ve yetersiz kalmasından endişe edilen devlet tazminatları nedeniyle ekonomik bir çıkmazın içine sürüklenmiş durumda. Tarım Bakanlığı yetkilileri, altyapı onarımı ve yeniden ekim maliyetlerinin çiftçinin omuzunda büyük bir yük olduğunu belirtiyor.

4.5. Dünya Bankasından Fas Tarımına İklim Odaklı Destek

Dünya Bankası, Fas'ın tarımsal gıda sistemlerini iklim değişikliğine karşı daha dirençli hale getirmeyi amaçlayan "Tarımsal Gıda Sistemlerini Dönüştürme Programı" kapsamında Fas'a 4 milyon dolarlık yeni bir hibe sağladığını duyurdu. "Yaşanabilir Gezegen Fonu" (Livable Planet Fund) aracılığıyla verilen bu destek, 2024 yılı sonunda onaylanan 250 milyon dolarlık ana finansman paketine ek olarak sunuldu.

Yeni hibe programı, özellikle kuraklıktan en çok etkilenen yağışa dayalı tahıl sektöründe faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli çiftçileri hedefliyor. Toplamda 20 bin hektarlık bir alanda yaklaşık 1.200 çiftçiye ulaşması planlanan proje kapsamında, "iklim akıllı tarım" uygulamaları dijital çözümlerle desteklenecek. Çiftçilere verilecek dijital e-kuponlar sayesinde; iklim dirençli tohumlara erişim kolaylaşacak ve doğrudan ekim gibi toprağı koruyan mekanizasyon hizmetlerinin maliyeti düşürülecek.

Programın bir diğer kritik hedefi ise kadın ve genç çiftçilerin finansal sisteme dahil edilmesini sağlamak. Bu sayede üreticilerin hasatlarını daha verimli bir şekilde birleştirmeleri ve pazara daha güçlü bir şekilde erişimleri hedefleniyor. Dünya Bankası yetkilileri, bu ek finansmanla Fas'ın kırsal bölgelerinde "yeşil iş imkanları" yaratılacağını ve ülkenin ulusal gıda güvenliğinin tahkim edileceğini vurguluyor.

5. AYIN DEĞERLENDİRMESİ

Kahve Kültürü Nereden Geliyor?

Kahve, dünya genelinde oldukça popüler bir içecektir. Günlük hayatımızın ayrılmaz bir parçası hâline gelen kahvenin kökenleri ise çok eskilere dayanmaktadır. Bu makalede, kahve kültürünün nereden geldiğini ve nasıl yayıldığını detaylı bir şekilde açıklayacağız.

Kahvenin kökeni, Etiyopya'nın batısında yer alan Kaffa bölgesine dayanmaktadır. Efsanevi bir hikâyeye göre, yüzyıllar önce bir keçi çobanı olan Kaldi'nin keçileri, kahve çekirdeklerini yedikten sonra enerjik ve uyanık kalmıştır. Kaldi, keşfettiği bu durumu yerel bir keşişe aktarmış ve keşiş, bu çekirdekleri toplayarak üzerlerinde deneyler yapmaya başlamıştır. Bu deneyler sonucunda, çekirdeklerin enerji verici ve uyarıcı etkileri olduğu keşfedilmiş ve kahve kültürü böylece başlamıştır.

Kahvenin keşfi ve kullanımı, Etiyopya'da başladıktan sonra Orta Doğu'ya yayılmıştır. Kahvenin, Yemen'de 15. yüzyılın ortalarında yetiştirilmeye başlandığına dair kanıtlar bulunmaktadır. Yemenliler, kahve çekirdeklerini öğütüp suyla karıştırarak içecekler hazırlamaya başlamışlardır. Kahve, Yemen'de önce dinî ve sosyal toplantılarda kullanılmıştır. Daha sonra ise kahvehaneler açılmış ve kahve içmek, Yemen'de geleneksel bir toplumsal etkinlik hâline gelmiştir.

Kahve, Orta Doğu'da popülerlik kazandıktan sonra Osmanlı İmparatorluğu döneminde İstanbul'a getirilmiştir. İstanbul, 16. yüzyılda dünyanın en büyük kahve pazarlarından biri hâline gelmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun yayılmasıyla birlikte kahve; Balkanlar, Kuzey Afrika ve diğer bölgelere yayılmıştır. Kahve, Osmanlı İmparatorluğu'nda sadece bir içecek değil, aynı zamanda sosyal bir etkinlik hâline gelmiştir. Kahvehaneler, insanların bir araya gelip sohbet ettiği ve tartışmalar yaptığı mekânlar olmuştur.

Kahve, 17. yüzyılda Avrupa'ya yayılmaya başlamıştır. Venedik üzerinden Avrupa'ya ithal edilen kahve, burada hızla popülerlik kazanmıştır. Avrupa'da kahve, kısa sürede aristokratlar ve entelektüeller arasında moda hâline gelmiştir. Kahvehaneler; edebiyatçılar, sanatçılar ve düşünürler için buluşma noktaları olmuştur. Özellikle Fransız Devrimi döneminde, kahvehaneler aydınların ve devrimcilerin toplanma yerleri olarak önemli bir rol oynamıştır.

Kahve, 18. yüzyılda kolonileşme dönemiyle birlikte dünya genelinde yayılmaya devam etmiştir. Kolonileşme sürecinde Avrupalılar, kahve çekirdeklerini yeni keşfedilen bölgelere götürmüş ve kahve tarımı yaygınlaşmıştır. Özellikle Brezilya, Kolombiya ve Endonezya gibi ülkeler, günümüzde dünyanın en büyük kahve üreticileri arasında yer almaktadır.

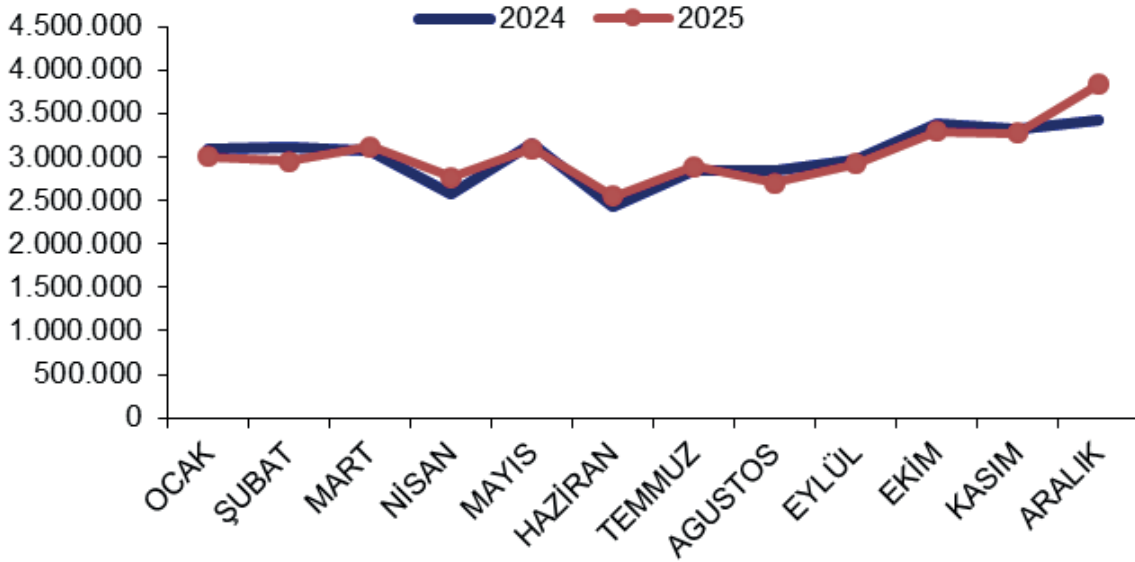
Kahve kültürü, günümüzde dünya genelinde büyük bir etkiye sahiptir. Kahve, sabah rutinimizin vazgeçilmez bir parçası hâline gelmiştir. Farklı ülkelerde farklı kahve çeşitleri ve hazırlama yöntemleri bulunmaktadır. Örneğin, İtalya'da espresso ve cappuccino popülerken, Türkiye'de Türk kahvesi önemli bir yere sahiptir. Ayrıca, kahve zincirleri dünya genelinde yaygınlaşmış ve kahve tüketimini daha erişilebilir hâle getirmiştir.

Sonuç olarak, kahve kültürü Etiyopya'da başlamış; Orta Doğu, Osmanlı İmparatorluğu ve Avrupa aracılığıyla dünya geneline yayılmıştır. Günümüzde kahve, sosyal bir etkinlik olmanın ötesinde, birçok insanın enerji verici ve keyifli bir içecek olarak tercih ettiği önemli bir tüketim ürünü hâline gelmiştir. Kahve kültürü, farklı ülkelerde ve toplumlarda kendine özgü biçimlerde gelişmiş ve gelişmeye devam etmektedir.

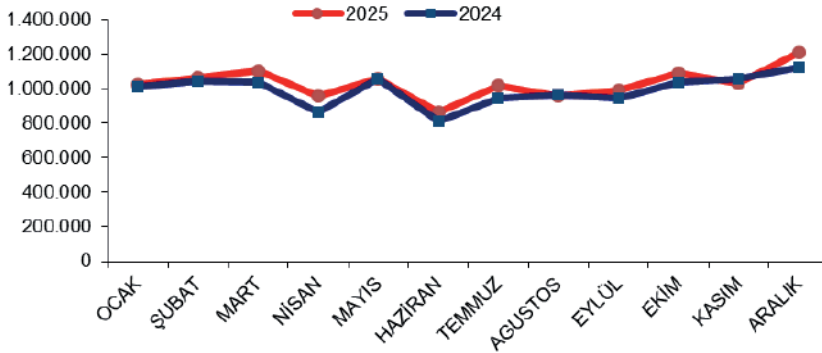
Kaynak: Osman Serim

5. SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

AYLAR BAZINDA TARIM İHRACATI

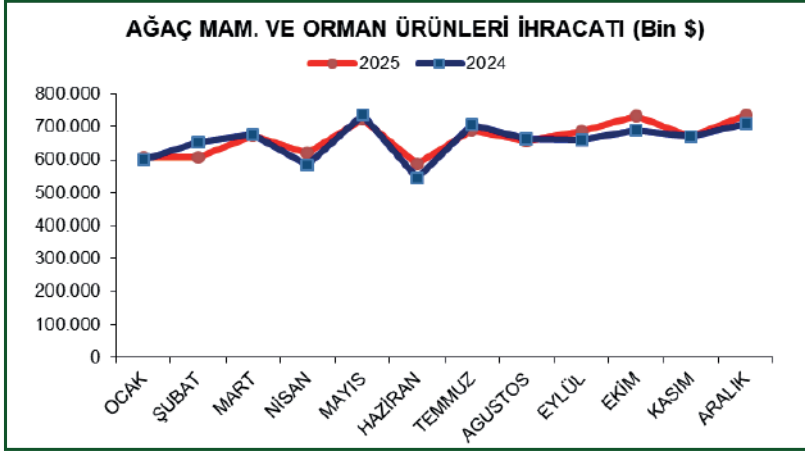

HUBUBAT BAKLIYAT VE YAĞLI TOHUMLAR İHRACATI (Bin \$)

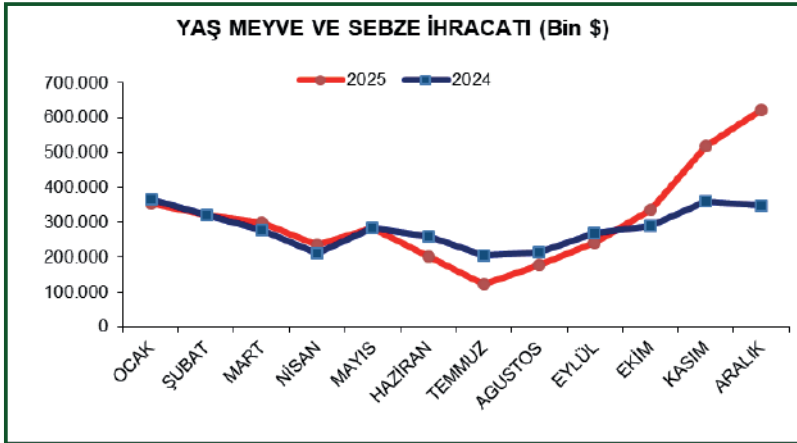

- Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %7,2 artarak 1.207.513,61 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Cezayir'e yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %35,0 artış göstererek 43.081,32 dolara yükselmiştir.
- Irak'a ihracat ise %23,6 düşüşle 155.653,96 dolar seviyesine gerileyerek dönem içindeki en sert gerilemeyi yansıtmıştır.

Kaynak: TİM

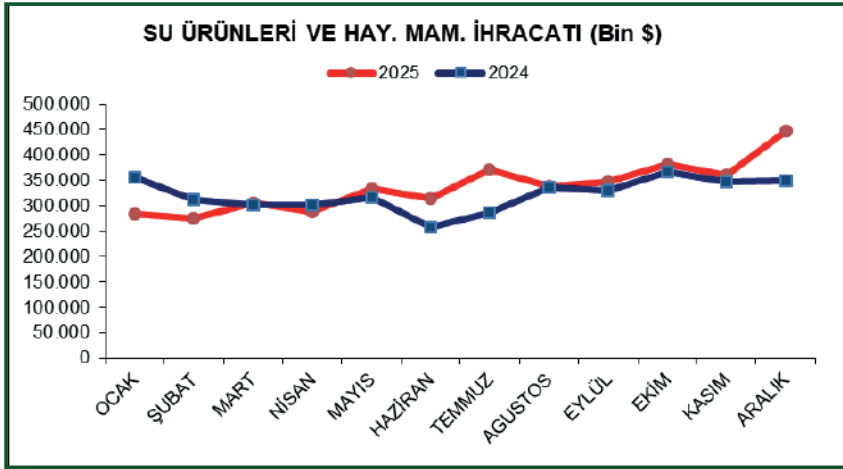

- Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %4,1 artarak 737.174,24 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- ABD'ye yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %9,8 artış göstererek 37.431,32 dolara yükselmiştir.

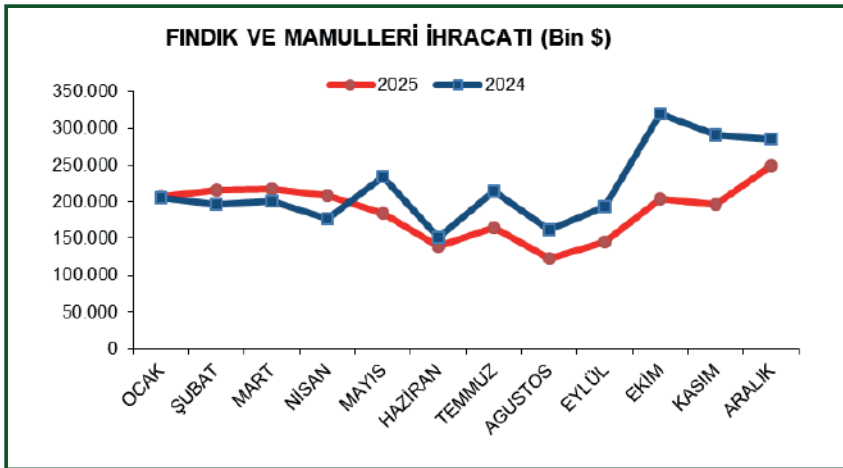

- Yaş Meyve ve Sebze sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %78,0 artarak 621.507,53 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Irak'a yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %403,3 artış göstererek 202.817,23 dolara yükselmiştir.
- Rusya Federasyonu'na ihracat ise %49,0 artışla 136.332,57 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kaynak: TİM

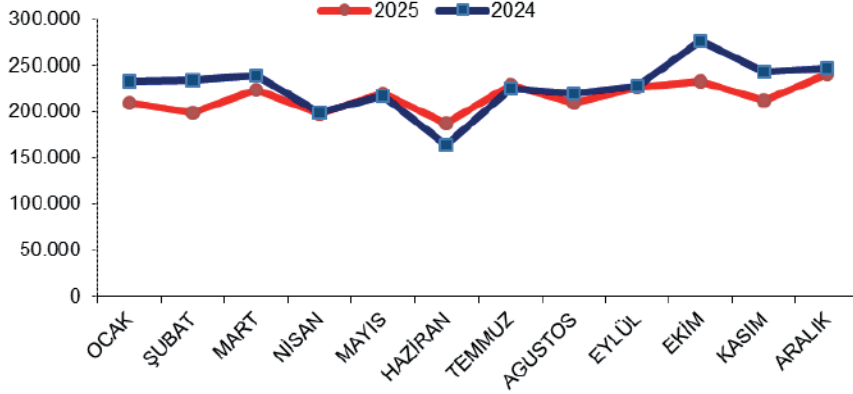
- Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %28,1 artarak 446.904,15 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Irak'a yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %85,5 artış göstererek 58.220,10 dolara yükselmiştir.
- Rusya Federasyonu'na ihracat ise %67,6 artışla 52.300,20 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

- Fındık ve Mamulleri sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %12,7 azalarak 249.027,94 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Hollanda'ya yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %48,6 artış göstererek 15.743,30 dolara yükselmiştir.

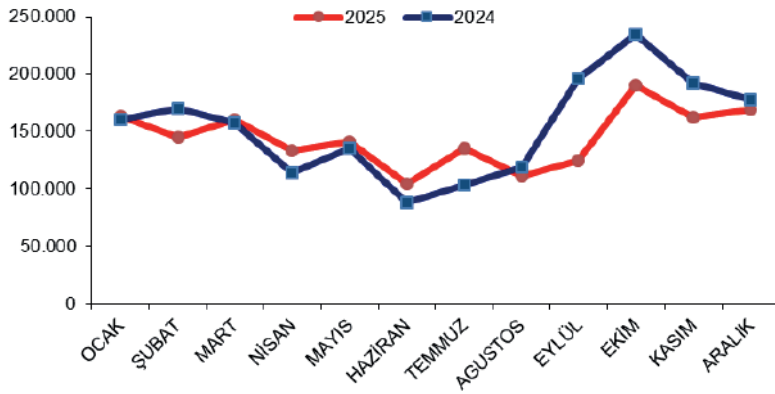
Kaynak: TİM

MEYVE SEBZE MAMULLERİ İHRACATI (Bin \$)

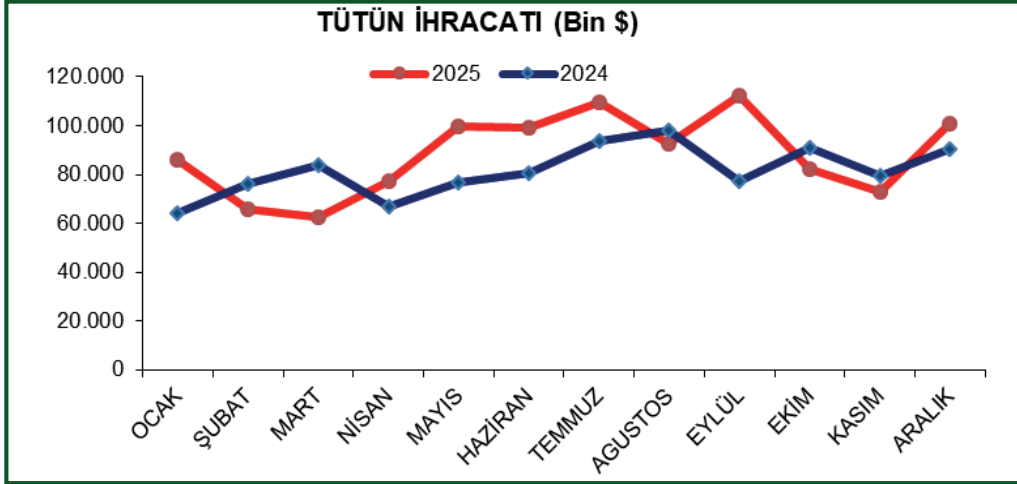
- Meyve Sebze Mamulleri sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %2,5 azalarak 240.897,03 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- İtalya'ya yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %16,3 artış göstererek 8.720,78 dolara yükselmiştir.
- Irak'a ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %10,9 oranında gerileme göstermiştir.

KURU MEYVE VE MAMULLERİ İHRACATI (Bin \$)

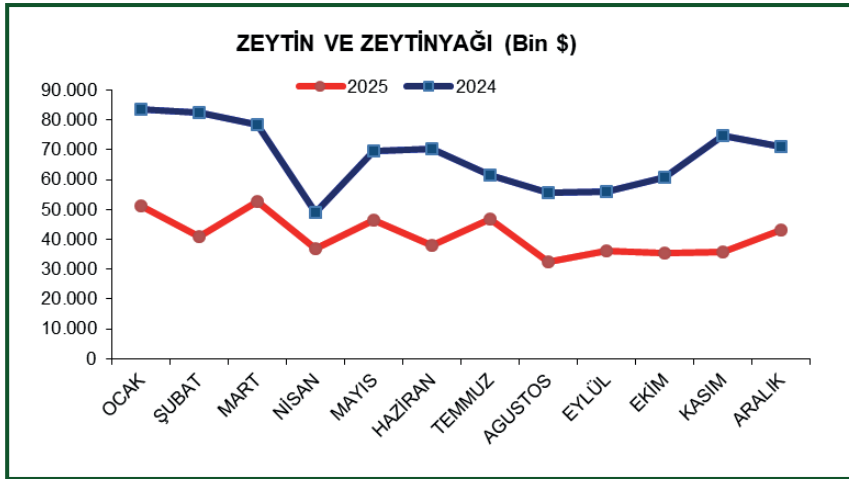

- Kuru Meyve ve Mamulleri sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %5,0 azalarak 168.887,81 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Birleşik Krallık'a yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %10,9 düşüşle 15.591,51 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kaynak: TİM

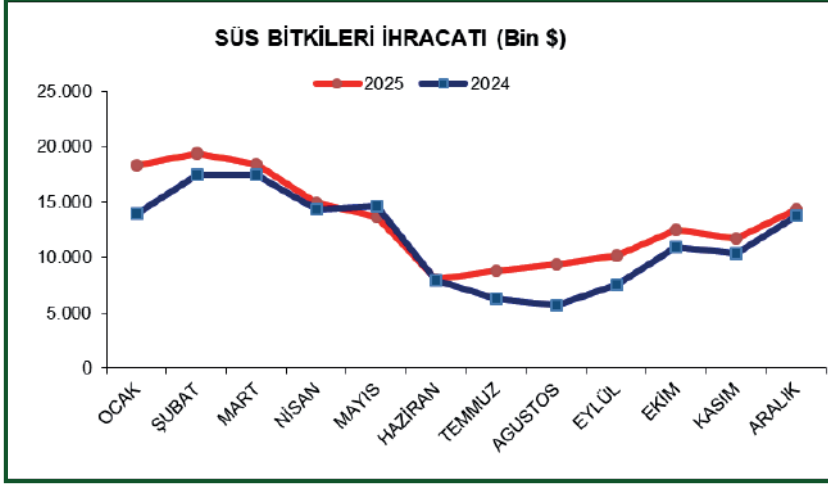

- Tütün sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %11,4 artarak 100.850,45 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- ABD'ye yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %17,0 artış göstererek 20.107,02 dolara yükselmiştir.
- Irak'a ihracat ise %20,1 oranında azalış kaydederek 11.401,62 dolar seviyesine gerilemiştir.

- Zeytin ve Zeytinyağı sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %39,3 azalarak 43.077,13 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Almanya'ya yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %23,9 artış göstererek 7.847,44 dolara yükselmiştir.
- ABD'ye ihracat ise %78,7 oranında azalış kaydederek 4.384,29 dolar seviyesine gerilemiştir.

Kaynak: TİM

- Süs Bitkileri ve Mamulleri sektörünün 2025 Aralık ayı ihracatı, 2024 Aralık dönemine göre %4,0 artarak 14.355,81 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- İtalya'ya yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına kıyasla %166,6 artış göstererek 2.192,28 dolara yükselmiştir.

Kaynak: TİM